

☉ Het gezin in Vlaanderen 2.0

De eigenheid van gezinnen in alle verscheidenheid

“Het gezin is dood”, luidde een wat provocerende uitspraak op de studiedag van het Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen naar aanleiding van de Internationale Dag van het Gezin. Voor alle duidelijkheid: die vaststelling hoort eerder bij het woord ‘hét’ dan bij ‘gezin’. Er is niet langer één gezinsvorm de norm, gezinnen zijn veelsoortig. Het gezin is dood, leve de gezinnen! **An Candaele**

Naar jaarlijkse gewoonte stelt het Kenniscentrum HIG – op een studiedag ter gelegenheid van de Dag van het Gezin – een publicatie voor. Daarin wordt telkens een thema uitgediept dat te maken heeft met gezinsbeleid. De jongste publicatie kreeg als titel ‘Het gezin in Vlaanderen 2.0’ een verwijzing naar ‘Het gezin in Vlaanderen’, een boek dat Wilfried Dumon in 1970 schreef. In die bijna vijftig jaar is er heel wat veranderd in de samenleving en in gezinnen. Maar als er niet meer één norm is om van een gezin te spreken, is er dan nog wel een definitie mogelijk en nodig? Onderscheidt het gezin zich van andere waardevolle netwerken en organisaties die een rol kunnen spelen voor ouders en kinderen? Waar zit dan die specifieke betekenis?

En hoe kan en moet een beleid dat ondersteunen?

Meer gezinnen, minder gezinsleden

De evolutie in gezinnen en gezinsvormen weerspiegelt zich in de cijfers die op de studiedag werden toegelicht door Edith Lodewijckx, senior-onderzoeker op de studiedienst van de Vlaamse regering. Sinds 1970 steeg het aantal huishoudens in Vlaanderen en daalde het aantal personen per huishouden. Het aandeel eenpersoonshuishoudens ten opzichte van alle huishoudens is groter geworden: bij 25 tot 59-jarigen was dat 8 procent in 1991 en al 14 procent vorig jaar. Die evolutie is onder meer toe te schrijven aan relatiebreuken. De populariteit van het huwelijk gaat achteruit,

Eén gezinsvorm kan niet de norm zijn, gezinsbeleid moet zich afstemmen op alle gezinnen

het ongehuwd samenleven neemt toe (maar compenseert de daling van de huwelijksgezinnen niet volledig), de gemiddelde leeftijd bij het eerste huwelijk blijft stijgen. Hertrouwen na scheiding gebeurt veel minder, *herpartneren* doen mensen wel. Partnerschap blijft belangrijk, op de leeftijd van veertig jaar heeft 90 procent van de mannen en 95 procent van de vrouwen met een partner samengewoond. Er wordt ook nog voluit gekozen voor kinderen. Zo’n 85 procent

van de vrouwen en 80 procent van de mannen heeft ooit samengewoond met kinderen. Kerngezin met kinderen, alleenstaand met kinderen, nieuwsamengesteld gezin... zijn voor veel mensen in verschillende periodes van hun leven de realiteit. Er zijn hetero- en holebikoppels, ouders die biologische kinderen grootbrengen en ouders met pleeg- of adoptiekinderen, gezinnen met een migratieachtergrond enzovoort. Ga daar maar eens de gemeenschappelijke noemer van bepalen en welk beleid moet je daarop afstemmen?

Van hoeksteen naar fundament

“Geen enkele gezinsvorm kan de norm zijn en gezin is niet te definiëren”, stelde Hans Van Crombrugge, onderzoeker Kenniscentrum HIG. “Tegelijk weten we wel waarover het gaat als we over gezinnen spreken. Gezin is een geheel van ‘onredelijke’ waarden, verlangens, dynamieken, relaties... inzake persoonlijk samenleven, met evidenties als liefde, vrouwen, onontbindbare verbonden-

